

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра психології розвитку та консультування

**ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник наукових праць
за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(Україна, Житомир, 21 квітня 2020 р.)**

**The 4th International Scientific Online Conference
PERSONAL GROWTH: THEORY AND PRACTICE
Collection of Conference Papers
(Ukraine, Zhytomyr, April 21st, 2020)**

Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І.Франка
2020

УДК 159.923.2

О 72

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету ім. Івана Франка
(протокол № 4 від 30 квітня 2020 року)*

Рецензенти:

Ставицький О. О., доктор психологічних наук, професор, професор кафедри суспільних дисциплін Національного університету водного господарства та природокористування

Камінська О. В., доктор психологічних наук, професор кафедри загальної психології та психодіагностики Рівненського державного гуманітарного університету

Тичина І. М., кандидат психологічних наук, доцент, декан соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка

О 72 Особистісне зростання: теорія і практика: Збірник наукових праць [за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Житомир, 21 квітня 2020 р.)] / Ред. колегія: Л. П. Журавльова, Г. В. Пирог, Т. М. Шапран / М-во освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка, соц.-псих. факультет. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 280 с.

У збірнику подано наукові праці учасників IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, яка відбулася 21 квітня 2020 року в м. Житомирі на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка за ініціативи кафедри психології розвитку та консультування. Збірник адресовано науковцям, фахівцям-практикам, здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними науковими досягненнями, проблемами і перспективами в психології, педагогіці, соціальній роботі, управлінні та ін.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за науковий та літературний зміст опублікованих матеріалів несуть їх автори. Думки редакторів можуть не збігатися з позицією авторів.

УДК 159.923.2

©Автори публікацій, 2020

© Кафедра психології розвитку та консультування
Житомирського державного університету імені Івана
Франка, оригінал-макет, 2020

ЗМІСТ

Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	11
Батраченко І., Плошинська А. ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ КОНСТИТУЮВАННЯ ЖИТТЄВИХ ДОМАГАНЬ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	11
Баліцький А. ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ	15
Богатирчук Ж. ТЕОРЕТИКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕЛІГІЙНОСТІ	18
Буря Л. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «РЕЛІГІЙНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ»	21
Васьківський О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИНАМІКИ ОДИНИЦІ ПЕРЕДАЧІ КУЛЬТУРИ (МЕМУ) В ІНТЕРЕНЕТ-СЕРЕДОВИЩІ	23
Галицький О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИВ'ЯЗАНОСТІ В УМОВАХ ШЛЮБНИХ СТОСУНКІВ	25
Дранківська А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ ІЗ ЗАХИСНИМИ МЕХАНІЗМАМИ	28
Котлова Л., Ютаєва Н. Я-КОНЦЕПЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	31
Мазяр О. СИСТЕМА ДИСОНАНСІВ ОСОБИСТОСТІ	33
Мітіна С. ІНТЕРНЕТ-СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОСТІ ..	35
Павелків В. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНТРАКУЛЬТУРНИХ РУХІВ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	39

Пирог В. ОБҐРУНТУВАННЯ ПОПУЛЯРНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ТІКТОК СЕРЕД ПОКОЛІННЯ Z	41
Прокудіна В. КРОС-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРАЗУ «ЧОЛОВІК» ТА «ЖІНКА» У СВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ	45
Ратошнюк М. ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ	48
Рубський В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КВІР-ТЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	51
Субботкіна Н. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ОРІЄНТАЦІЙ І КОМУНІКАТИВНІ УСТАНОВКИ ОСОБИСТОСТІ	54
Шмиглюк О., Гордійчук О. ЕТНІЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	58
Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ В ОНТОГЕНЕЗИ	60
Bedny I. SOFTWARE USABILITY FOR PEOPLE OF DIFFERENT AGE GROUPS: SYSTEMIC-STRUCTURAL ACTIVITY THEORY APPROACH	60
Rybachenko N. THE INFLUENCE OF AFFILIATION ON HUMAN INTERPERSONAL INTERACTIONS: THEORETICAL ANALYSIS	64
Бондарева Е. ПОНЯТІЯ ЖИЗНЕННОГО ПУТИ И ЖИЗНЕННОЙ ПЕРСПЕКТИВЫ В ИСТОРИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ	68
Голова Н. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ СТАРІННЯ НА САМОПОЧУТТЯ ТА САМОПРИЙНЯТТЯ ЛЮДИНИ	72
Гошовська Д. ЕМОЦІЙНА ДЕПРИВАЦІЯ ЯК НЕГАТИВНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПАТОЛОГІЧНОЇ ОСОБИСТОСТІ	76
Гошовський Я. СПЕЦИФІКА ПСИХОГЕНЕЗИ ДЕПРИВОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ	79

Гуріна Д. ТИПОЛОГІЯ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	83
Гуцуляк О. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	86
Добровольська А. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	90
Добровольська А. С. ВІКОВА ДИНАМІКА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я В ПЕРІОД ДОРΟΣЛІШАННЯ	93
Журавльова Л., Павленко А. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ В ЮНАЦЬКОМУ ТА ЗРІЛОМУ ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ	98
Котлова Л. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ В ДИТЯЧОМУ ВІЦІ	103
Лаас М. СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ЧИННИКІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	106
Максимець С., Діляєва К. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ	109
Москаленко В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМ КУЛЬТУРИ ЯК ЧИННИКІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	112
Назарова О. ОСОБЛИВОСТІ ЕМПАТІЇ ЯК ЧИННИКА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	115
Шапран Т. РОЛЬ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ	118

Розділ 3. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	120
Бодашевська Ю. ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ В РАННЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІСІ ..	120
Давиденко А. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС КРИЗИ «СЕРЕДНЬОГО ВІКУ»	124
Ісаєвич С. ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ	127
Кащук К. РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ	130
Мірошниченко О. АДАПТАЦІЯ РІЗНИХ ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗИМІВНИКІВ ДО УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В АНТАРКТИЦІ	132
Овод Ю. ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	136
Пирог Г. ЕМПАТІЯ І ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІВ СИСТЕМИ ОСВІТИ	139
Радчук Г., Козак О. РОЗВИТОК АСЕРТИВНОСТІ В КОНТЕКСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	142
Самойлюкевич І. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	145
Узбеков А. РОЛЬ ИЗУЧЕНИЯ ДРЕВНИХ ЛИТЕРАТУРНЫХ ПАМЯТНИКОВ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ СТАНОВЛЕНИИ СТУДЕНТА-ФИЛОЛОГА	148
Шикирава Н. ОСОБЛИВОСТІ ЕМПАТІЇ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	150
Шпак М. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СКЛАДОВА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ	153

Розділ 4. ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ГРУП РИЗИКУ ТА ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	156
Kim L. CHILD WELFARE CHALLENGES IN CONTEMPORARY UZBEKISTAN	156
Vinokurova V. PSYCHOLOGICAL SUPPORT FOR HEMODIALYSIS PATIENTS: ONE IN THE FIELD BUT WITHOUT SHIELD	160
Журавльова Л., Кротюк К. СМИСЛОЖИТТЄВІ ОРІЄНТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ В ЗОНІ АТО	163
Катрук К. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ, ЯКІ ЖИВУТЬ З ВІЛ/СНІДОМ	166
Кострікіна Г. ОСОБЛИВОСТІ МАТЕРИНСЬКОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ	169
Кошелюк В. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ, СХИЛЬНИХ ДО ІГРОМАНІЇ	173
Кравченко О. СОЦІАЛЬНА ПОСЛУГА СУПРОВОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ: МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРАКТИК	176
Мощицька В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я В КОНСТРУКТИВНИХ ТА ДЕСТРУКТИВНИХ РОДИНАХ	178
Мужанова Н. ДИНАМІКА АДАПТАЦІЙНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПРЕДСТАВНИКІВ НЕФОРМАЛЬНИХ СУБКУЛЬТУР	182
Нікітенко О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ З ВАЖКИМИ РОЗУМОВИМИ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ РЕФОРМИ ДЕІНСТИТУЦІАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	184
Тищенко С. ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ГРУП РИЗИКУ ТА ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	188
Фльорко В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ "ГАЗЛАЙТИНГУ" В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	192

Шевченко О. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СУЇЦИДІВ УЧАСНИКІВ ООС / АТО	194
Розділ 5. СОЦІАЛЬНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ	197
Бабій М. ТРАНСФОРМАЦІЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У РОДИНАХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ	197
Безверхня К. СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ В ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	200
Бортун Б. КОНСТРУКТИВНА КОНФЛІКТНІСТЬ ОЧИМА СТУДЕНТІВ	202
Виноградова В. ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК НАУКОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ І. І. МЕЧНИКОВА	206
Вірна Ж. ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА І СВОБОДА В СТРУКТУРІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ	210
Деньгаєва С. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ МЕДІАОСВІТИ	213
Дубравська Н., Махнюк А. УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	217
Кирильчук І. ДОСЛІДЖЕННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ УЧНІВ 4-6 КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ УЧІННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	221
Котловий С. МЕДІАЦІЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ: ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ	226
Кучик Н. ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙМАННЯ УЧНЯМИ ВЧИТЕЛІВ: ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	228
Москалюк О. ОРГАНІЗОВАНІСТЬ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО НАВЧАННЯ	231

Павлик Н. НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ	234
Свобода В. ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	237
Фриз І. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ	240
Розділ 6. ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ТА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ	242
Varayeva V. PRACTICAL ASPECTS OF BEHAVIORAL CHANGE DIFFICULTIES IN THE PROCESS OF ADOPTING A HEALTHY LIFESTYLE	242
Karamyan M. PSYCHOSOCIAL RESOURCES OF HEALTH EDUCATION FOR YOUTH	245
Непомніашчаіа Е. THE PERSONAL MANDALA IN ART THERAPY PRACTICE	248
Бондарчук В. ОСОБЛИВОСТІ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ ПРЕДСТАВНИКІВ КОНТАКТНИХ ТА НЕКОНТАКТНИХ ВИДІВ СПОРТУ	252
Гречуха І. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ЕМПАТІЇ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ІЗ КОПІНГ-СТРАТЕГІЯМИ ЕМОЦІЙНОЇ РЕГУЛЯЦІЇ ЛІТЕРАТУРНО ТВОРЧИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ	254
Житнухіна К. АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ САМОВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	257
Ілліна О. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ САМОВИХОВАННЯ	259
Лисюк С. СТРУКТУРА КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	261
Малихіна О. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ САМОПОВАГИ У СТУДЕНТІВ	264

Можаровська Т., Литвинчук А.

ЩАСТЯ І ТРИВОГА ЯК ЕЛЕМЕНТИ КОНЦЕПТУ «ПСИХОЛОГІЧНА
СТАБІЛЬНІСТЬ» 267

Полин А.

КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД КОРЕКЦІЇ САМООЦІНКИ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ 270

Савчук В.

АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 273

Трунцева В.

ВПЛИВ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ ЗАНЯТЬ НА РОЗВИТОК САМООЦІНКИ В
ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ 276

Ісаєвич Світлана Іванівна

старший викладач кафедри психології

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ

Психологічна профілактика є надзвичайно важливим напрямком роботи психолога незалежно від сфери його діяльності. Актуальність психологічної профілактики у нашій країні підсилюється ще й тим, що кількість кризових явищ в українському суспільстві з кожним роком зростає. Психологічна профілактика є складовою частиною державної політики щодо забезпечення оптимальних умов для зростання самодостатньої, гармонійної, активної особистості, здатної до творчого життєвого програмування та індивідуальної самореалізації. Тому підготовка студентів психологічної спеціальності до психопрофілактичної роботи посідає важливе місце у системі професійного навчання. Однак, попри важливість та необхідність психопрофілактичної роботи – це наголошують як вчені, так і практики, – даний напрямок профпідготовки студентів-психологів ускладнюється тим, що психологічна профілактика є найменш розробленим, а отже, й найменш висвітленим у науково-методичній літературі видом діяльності практичного психолога [3].

Аналіз сучасного стану психопрофілактичної роботи вітчизняної психологічної служби висвітлює ряд проблем, які значно ускладнюють її реалізацію. Епоху аналітизму й властиву йому диференціацію науки завершено. Реальні проблеми, що постають перед людством, набагато складніші за наукові. Сучасна наука не в змозі їх кардинально вирішити. Одна з причин – роз'єднаність наукових дисциплін. Проблемні ситуації, які виникають на шляху нескінченного процесу пізнання, постійно ускладнюються, охоплюють щоразу більше явищ дійсності, і переважна частина їх потребує проведення міждисциплінарних досліджень [2]. Усяке міждисциплінарне дослідження полягає у виявленні нових відношень між поняттями вихідних дисциплін, у встановленні нової системи законів, що їх пов'язують, і синтезі прагматики розв'язання нових, дедалі складніших завдань. Необхідно створити загальний інтегрований простір трансдисциплінарних знань, де синергетично взаємодіятимуть численні колективи професіоналів різних предметних галузей, що зосередять увагу на розв'язанні найважливіших трансдисциплінарних науково-практичних проблем. Їхню роботу в реальному часі і просторі підтримуватимуть досконалі інформаційні технології [2]. Нам імпонують ідеї міждисциплінарних досліджень у сучасних наукових колах, щоб спрямувати їх на підсилення професійної підготовки майбутніх психологів до профілактичної діяльності. Для цього слід залучити прогресивні дослідження медицини, педагогіки, психології.

Головною специфічною особливістю психопрофілактичної роботи психолога є її спрямованість у майбутнє, оскільки вона має превентивний характер і здійснюється тоді, коли ще проблеми, як такої, не існує. Звісно ж, куди ефективніше запобігати виникненню проблем, аніж їх вирішувати, особливо, що стосується проблем психічного здоров'я людини. Актуальність психологічної профілактики з кожним роком зростає, що зумовлено підвищенням стресогенності життя людей. Несприятливі соціально-економічні, політичні, екологічні чинники, інформаційна перенасиченість, пришвидшення життєвого ритму обумовлене науково-технічним прогресом та всезростаючими вимогами, що ставляться суспільством перед сучасною людиною, обертається нервово-психічним перенапруженням, зростанням чисельності різноманітних психічних порушень та хвороб серед населення різних вікових категорій.

У більш широкому значенні психологічну профілактику можна розглядати як комплекс соціально-економічних, правових, організаційних, психологічних, педагогічних та медичних заходів, спрямованих на збереження, зміцнення і відновлення соціально-психологічного благополуччя, психічного та фізичного здоров'я населення, запобігання виникненню соціально-психологічної та особистісної дезадаптації [3]. Існує проблема фінансування психопрофілактичних заходів соціально-психологічних служб (СПС), їх матеріально-методичного забезпечення, а також недостатня узгодженість діяльності регіональних СПС та психологічних служб різних установ і відомств. Це ускладнює організацію комплексних міжгалузевих психопрофілактичних заходів та залучення до них представників суміжних галузей, працівників державних і громадських установ; призводить до неузгодженості та недосконалої координації дій служб, що займаються профілактикою проблем міждисциплінарного характеру.

Слід звернути увагу і на процес підготовки студентів психологічних факультетів до здійснення психопрофілактичної роботи. Особливо, що стосується забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та практичного навчання, спрямованого на оволодіння навичками психопрофілактичної роботи [1]. Оскільки психологічна профілактика спрямована на збереження психічного здоров'я як окремої людини так і суспільства загалом – вона набуває загальнодержавного значення.

Реалізація цілей психологічної профілактики вимагає системного комплексного міжгалузевого підходу, організації психопрофілактичних заходів на різних соціальних, професійних, державно-адміністративних рівнях. Професійна компетентність сучасного психолога щодо профілактичної діяльності є складним багатокомпонентним поняттям. Становлення професійної компетентності майбутнього фахівця в інноваційних умовах вищої освіти буде успішним, якщо буде застосований міждисциплінарний підхід до даної проблеми. Плідна та творча співпраця практичних психологів, педагогів, батьків з медичними психологами – запорука успіху в справі профілактики.

Література

1. Ісаєвич С.І. Особливості професійної підготовки майбутніх психологів щодо профілактичної роботи з дітьми, що мають невротичні ознаки. *Актуальні проблеми психології*: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ; Ніжин: ПП Лисенко. 2017. Том ІХ. Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія. Вип. 10. С. 57-65.
2. Палагін О. Міждисциплінарні наукові дослідження: оптимізація системно-інформаційної підтримки. *Вісник Національної академії наук України*. 2009. № 3. С. 14-25.
3. Бігун Н.І. Профілактична робота в практичній психології: навчально-методичний комплекс дисципліни. Кам'янець-Подільський: Медобори, 2011. 96 с.